

Hr Tõnis Mölder
Keskkonnaministeerium
keskkonnaministeerium@envir.ee

kuupäev digiallkirjas nr 18-7/367

Pöördumine Eesti Ringmajanduse strateegia ja -arengukava väljatöötamise sisendiks

Austatud härra minister

AS Tallinna Sadam on võtnud eesmärgiks edendada ringmajandust, fookusega suurendada oluliselt olmejäätmete ringlussevõttu ja taaskasutamist. ASis Tallinna Sadam tekkivate, meile üle antavate ning ASi Tallinna Sadam tütaretevõtte TS Laevad parvlaevadel tekkivate ja ASi Saarte Liinid sadamates ära antavate jäätmete ringlussevõtu võimekus on otseselt ja ka olulises mahus seotud olmejäätmete käitlemise (sh liigiti kogumise, ringlussevõtu ja taaskasutuse) riiklike arengutega, mida Tallinna Sadam ise mõjutada ei saa, kuid soovime leida võimalusi kuidas seda muuta. ASi Tallinna Sadam kestliku arengu strateegias on eesmärgiks aastaks 2030 suunata vähemalt 70% laevadelt vastuvõetavatest olmejäätmetest ringlusesse.

Võttes arvesse ambitsioonikaid eesmärgi, korraldas AS Tallinna Sadam 3.03.2021 ringmajanduse teemalise ümarlaua, kus Eesti merendusettevõtteid tõdesid, et soovivad Eesti jäätmekäitlussüsteemi suuremat läbipaistvust ning olmejäätmete, sh segapakendite, tõhusamat ringlusesse suunamist. Sadamad ja laevandusettevõtte koguvad juba mitmeid aastaid jäätmeid liigiti ning on viimastel aastatel leidnud ise tõhusamaid lahendusi jäätmete ringmajandusse suunamiseks. Samas tekitab ettevõtetele endiselt muret liigiti kogutud segapakendite väga väike ringlussevõtu tase.

Sadamate ja laevandusettevõtete jäätmekäitlus on reguleeritud nii rahvusvahelise konventsiooniga MARPOL 73/78, EL direktiiviga 2019/883 kui ka sadamaseadusega. MARPOL 73/78 lisa V kohaselt peab kõigil laevadel, mis on sertifitseeritud vedama 15 või rohkem inimesi, olema jäätmekäitlusplaan, kus on kohustus detailselt kirjeldada laevapere meetmeid jäätmete minimeerimiseks, kogumiseks, ladustamiseks, töötlemiseks ja kõrvaldamiseks ning prügiraamat, kus fikseeritakse kõik toimingud jäätmetega. Prügiraamat ja jäätmekäitlusplaan peavad olema nii rahvusvahelisi reise teostavatel laevadel kui ka kohalikku rannasõitu tegevatel laevadel (22.03.2018 VTA ringkiri nr 5-1-7/724), mis kohaldub Tallinna Sadama tütaretevõtte, TS Laevad, parvlaevadele. Nii EL direktiivi kui ka sadamaseaduse kohaselt peavad sadamad korraldama laevajäätmete vastuvõtmise ning laevad peavad sadamas ära andma kõik tekkinud laevajäätmed. Samuti on sadamad kohustatud koostama ja rakendama nõuetekohase laevajäätmete vastuvõtmise ning käitlemise kava, mille eesmärgiks on reguleerida laevajäätmete vastuvõtutingimused. Üheks oluliseks tingimuseks on, et laevad on kohustatud jäätmeid liigiti koguma ning neid sadamas üle andma.

Võttes arvesse eelpool mainitud, teeme ettepanekud, koostatavas Riiklikus Jäätmekavas ja Ringmajanduse edendamise strateegilises dokumendis kajastada alljärgnevat:

- Jäätmekäitlussüsteemi ringmajanduse tagamiseks (sh ringlussevõtu suurendamiseks) on vajalik muuta regulatiivset raamistikku selliselt, et jäätmete kogumise ja ringlussevõtu eest vastutavad osapooled (omavalitsused ja tootjavastutust omavad pakendiettevõtjad) omaksid selget kohustust ja motivatsiooni (regulatiivseid ja majanduslikke) jäätmete kogumiseks ja ringlussevõtu tagamiseks.

- Rakendada regulatiivseid ja majanduslikke meetmeid (nt tootjavastutussüsteemi täiendamine), et mõjutada pakendiettevõtjaid kasutama kergemini ringlusse võetavaid pakendeid, loobuda ühekordse kasutusega plastpakendist, liikudes korduskasutustoodete ja -süsteemide poole. Näiteks, kehtestada ühtse standardi nõue plastpakendite tootmisel kasutada ainult homogeenset ühekomponendilist ümbertöödeldavat plasti. Kehtestada finantsmehhanismid (nt diferentseeritud pakendiaktsiis, ühtseid standardi nõudeid eiravate pakendite lisamaksustamine), mis loob eeldused mitmekomponendiliste materjalide ja komposiitmaterjalidest pakendite kasutamise vähendamiseks ning toetaks selliseid pakendeid (tooteid), mida on võimalik ringlusse võtta.
- Riigipoolsete finantstoetuste pakkumine ringlussevõtu infrastruktuuri loomiseks. Kuna mitmete olmejäätmeliikide (näiteks, pakendijäätmed, tekstiilijäätmed, biojäätmed, suurjäätmed) ringlussevõtu võimekus on Eestis väga madal või puudub täiesti, siis on oluline pakkuda finantstoetust vastava kaasaegse käitlusvõimekuse loomiseks.
- Jäätmete ringlussevõtu tõhustamiseks tagada olmejäätmete ringlussevõtu võimekuse suurendamine läbi selgemate vastutuste määramise ja regulatiivsete suuniste kehtestamise nii jäätmevaldajatele, jäätmevedajatele ja avaliku sektori osapooltele. Lisaks toetada ringlussevõtu tehniliste lahenduste arendamist ja sellega seotud teadus-arendustööd. Näiteks, riigipoolsete toetusmeetmete abil aidata kaasa probleemsete jäätmeliikide lõppkäitluslahenduste arendamisele Eestis (nt plastide ringlussevõtu tehnoloogia arendamine koostöös ettevõtetega).
- Pakendijäätmete liigiti kogumise ja ringlussevõtu tõhustamiseks kaaluda EL-ga ühtset ja standardiseeritud pakendite märgistus- ja kogumissüsteemi välja arendamist.
- Tagada olmejäätmete ringlussevõtu tegevuste suurem läbipaistvus läbi tootjavastutussüsteemi ja jäätmekäitluse (jäätmete ringlussevõtu) tugevama järelevalve.
- Tagamaks ringmajanduse parema toimimise, anda suurematele infrastruktuuriettevõtetele, sh mitme kohaliku omavalitsuse territooriumil asetsevatele ettevõtetele, võimalus arendada ettevõtte enda jäätmekogumise lahendusi väljaspool korraldatud jäätmevedu.

AS Tallinna Sadam ja laevafirmad lubavad omalt poolt võtta fookusesse:

- Tarneahelate ülevaatamine eesmärgiga toodete sisse ostmisel jälgida ja leida võimalusi pakendite vältimiseks ja vähendamiseks.
- Biojäätmete eraldi kogumise suurendamine laevadel.
- Ühekordsete nõude ja -pakendite kasutamise vähendamine.
- Töötajate ja reisijate teadlikkuse tõstmine ja käitumisharjumuste muutmine jäätmete liigiti kogumissüsteemi toimimise suurendamiseks.

ASi Tallinna Sadam korraldatud sadamate ja laevanduse 3.märtsil 2021 toimunud ringmajanduse virtuaalsel ümarlaul osalesid laevafirmad Eckerö Line Ab Oy Eesti filiaal, Tallink Grupp AS ja ASi Tallinna Sadam tütarettevõtte TS Laevad, jäätmekäitlusettevõtted AS Green Marine ja AS Ragn Sells ning SA Rohetiiger mentorid SAs Stockholmli Keskkonnainstituut Tallinna Keskus ja SAs Teeme Ära.

Merendusettevõtete nimel,

lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Valdo Kalm
juhatuse esimees

Sama: Hr Taavi Aas
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
info@mkm.ee

Ellen Kaasik 505 8902
e.kaasik@ts.ee